

DIS - Hordaland

Årgang 7 Nr. 1 Mars 2003 Digital utgivelse ISSN:1501-4428

De som styrer DIS-Hordaland

Ein del av styret på
generalforsamlinga 2003.

Frå venstre:

Jarle Hannisdal

Kenneth Bratland

Renathe Wågenes

Johan L Kvamme

Datautveksling medlemmer i mellom er greit å gjera på medlemsmøtene. Det er mange som nyttar medlemsmøta til utveksling av data. Få hjelp til tyding av kjelder slik som kyrkjebøker, tingbøker osv. er det god anledning til på medlemsmøta.

Innhold:

Futerekneskap - Ei mogeleg kjelde for slektsgranskere ?

Fritidsmessen februar 2003

Program for DIS-Hordaland

Program for DIS-Hordaland-Kvinnherad

Kursaktiviteten i DIS-Hordaland

Presentasjon av styremedlemmer

Protokoll fra generalforsamlingen i DIS-Hordaland

Tur 2003

Kilderegistrering.

Du finn oss på internet: ho.disnorge.no

Redaktøren sin spalte

Det vert ofte stilt store krav til at aktiviteten i ”interesselag” skal vera både innhaldsrik engasjerande for medlemmane. Ofte er det nokre eldskjeler som står hardt på for å nå dette målet. Etter nokre år vil det vera naturleg at engasjementet og drivkrafta blir svekka, ein går seg inn i eit spor. Det er då viktig at ein får impulsar utanfrå, enten ved deltaking på gode arrangement utanfor sitt daglege miljø, eller at ein kan dra inn medlemmar som kan bidra med innhald på dei lokale aktivitetane. Å delta på arrangement utanfor sitt eige område er opp til eldskjelene sjølve, men å vita kven som kan og vil bidra med innlegg/foredrag på møta eller elles vera behjelpelig ved arrangement som laget arrangerer er vanskelegare.

Det har mange gonger undrast meg at alle ynskjer å delta, og å nytta fruktene av det gode arbeidet som vert lagt ned, men å sjølve stå fram å sei

”Hei, eg kan godt halda eit innlegg om” eller

”Trengs det hjelp i samband med eit arrangement, stiller eg gjerne opp”.

Det er alltid slik at eldskjelene må gå på vedkommande å spørja direkte om dei kan gjera ein innsats, kva kjem dette av? Er det beskjedenhet? Eller kjem det av kulturen vår? Eg veit ikkje, men det ville gleda meg stort om bare 10% av medlemsmassen til DIS-Hordaland hadde sagt seg villig til å bidra aktivt til aktivitetane i laget vårt. Med den medlemsmassen vi har i dag ville vi da vert over 60 eldskjeler i Hordaland.

Det eg har oppdaga er at det er kjekt å få informasjon ”gratis”, men samtidig å kunne bidra aktivt med eigne kunnskapar og elles vera aktiv med i lagsarbeidet, gir meg mykje meir glede og større kontaktflate enn eg elles ville fått om eg bare deltok på det som er ”gratis”.

For framtida ynskjer eg at fleire tek stege fram og vert eldskjeler i lage vårt. Det er heilt klart ei viktig sak å få fleire til å bidra aktivt, dette for å kunna oppretthalda det gode miljøet som er, og å vidareføra det arbeidet som er allereie er gjort.

Hans Ordin Østebø
Redaktør

Døpte i Haus prestegjeld 1691 - 1800

Kenneth Bratland har registrert døpte i Haus prestegjeld og tilbyr oppslag i sin database.

Ta kontakt med Kenneth på E-post: kennetbratland@hotmail.com eller tlf. 55 18 86 32

FADDERE i DIS-Hordaland

Denne ordningen er ment å skulle være en hjelp til de av våre medlemmer som av en eller annen grunn trenger litt hjelp til å komme videre i sitt arbeid.

Er du medlem av DIS-Hordaland og trenger hjelp innen et av områdene under, så nøl ikke med å ta kontakt med noen av personene nedenfor!

Har du problemer som knytter seg til ting som ikke er med på listen eller ønsker å bli fadder i

DIS-Hordaland, kan du ta kontakt med Renathe-Johanne Wågenes på tlf. 56 14 86 61 eller

E-post: leder@ho.disnorge.no

Brother's Keeper	Truls Magnus	55 12 07 17	trumag@c2i.net
Brother's Keeper	Odd Monsen	55 12 09 09	odmonsens@online.no
Brother's Keeper	Anne-Sofie H. Eknes	55 13 13 26	erikek@netcom.no
DISGEN	Sølvi Arntzen	55 26 65 51	solarnt@online.no
Embla			
Familie & slekt	Jarle Hannisdal	55 12 19 85	jarlehannisdal@c2i.net
TMG	Turid H. Bergsagel	55 16 52 22	turid.holleland@student.uib.no
TMG	Hans Ordin Østebø	53 47 61 66	hoestebos@online.no
GEDCOM	Arild Tangerås	55 13 24 06	atangeras@online.no
DIS-Treff	Alf Egil Skjeldestad	55 34 77 61/56 31 60 93	distreff@ho.disnorge.no

Styreleder har ordet

Som kanskje mange allerede har oppdaget har jeg tatt gjenvalg som leder. Jeg har etter dette mottatt mange positive tilbakemeldinger på dette. Takk til dere alle.

Jeg satt her en kveld og tenkte på hva som egentlig driver oss slektsgranskere fremover. Når man tenker på alle de problemer man kommer borti, så skulle vel de fleste av oss kanskje kastet inn årene for lengst. Hva er det som gjør at vi i det hele tatt starter??? Jeg kan ikke huske at jeg hadde noen særlig nobel årsak til min start på dette, var vel egentlig bare nysgjerrige. Da jeg endelig fant ut hvor Statsarkivet var og kom med opp ditt, kom jeg vel egentlig aldri der i fra igjen. Det er ikke få ganger jeg har ønsket å eie et av de flotte husene som ligger ved siden av arkivet. Tenk hvor mye tid man hadde spart i reise osv. I begynnelsen går det greit. Man finner sine besteforeldre og oldeforeldre, kirkebøkene er fra 1900-tallet og seint 1800-tallet og skriften og «latinene» er overkommelig. Man graver seg dypere og dypere, skriften blir verre og verre, enda mer latin, og slekten kommer fra steder man ikke kjenner. Man blar og blar i bøker, dårlig

kopierte mikrokort, bygdebøker med feil i og egentlig har man ikke tid til dette. Det er ikke få ganger etter å ha bladd i timer i en kirkebok uten å funnet en eneste fornuftig ting (og noen ganger uten å forstå noe som helst) at man mest av alt har lyst å kaste alt i nærmeste bospann. Nå i disse data tider med Digitalarkivet er det datamaskinen som får seg en omgang etter at man igjen ikke har funnet noe man leitet etter. Så har vi dette med den skogen av kilder som man bare MÅ bruke. Hvor er disse, hvordan finne frem og hva i allverden står det der??? Det er godt vi har dyktige ansatte på arkivet som kan hjelpe oss og mange ganger får nok de utroligste spørsmål. Jeg tror vi alle skal sende dem en stor takk for all tålmodighet og for den forståelsen de viser oss uinnvidde.

Så hva driver oss da egentlig??? Jeg tror at det bor en detektiv i oss alle. Man leiter og leiter og gleden er stor når man endelig finner svaret. For hver ny person man finner er det to nye grener å strekke seg etter. Spenningen og nysgjerrigheten driver oss videre og man tør aldri gi helt opp. For slutter man nå for man aldri vite om svaret faktisk hadde vært på neste side. Det jeg gjør når jeg møter veggen og blir frustrert er at jeg legger det fra meg en liten stund. Men en dag er jeg tilbake med fornyet styrket og pågangsmot og finner til slutt det jeg leitet etter. Så gi aldri opp, men ta en velfortjent pause. Å være en slektsgransker er en lidelse sier mange. På Fritidsmessen falt da disse så velvalgte ordene «egentlig så står vi her og selger en sykdom». Lykke til som hobbydetektiver.

P.S: Nå har vi funnet ut hvorfor styret jobber så godt i sammen og ingen slutter! Vi er i slekt hele gjengen. ☺

Hilsen Renathe-Johanne Wågenes alias Nancy Drew

Bygdebøker i Hordaland

Er du på jakt etter en bygdebok i Hordaland så kan du sjekke følgende side:

<http://ho.disnorge.no/bboker/index.php>

Her finnes en oversikt over de fleste bygdebøkene i Hordaland. Du vil også finne en oversikt over gårdene i bøkene samt hvor bøkene kan kjøpes.

PÅ KURS I HØST?

Nybegynnerkurs i slektsgranskning:

Dato: Ikke fastsett

Sted: Kronstad Hovedgård, Bergen. Tid: 1800-2100.

Pris 300,- for medlemmer, 600,- for ikke medlemmer.

Påmelding til: kurs@ho.disnorge.no

Kurs i gotisk skrift:

Dato: Ikke bestemt

Sted: Statsarkivet i Bergen. Tid: 17-20.

Pris 300,- for medlemmer, 600,- for ikke medlemmer.

Påmelding til: kurs@ho.disnorge.no

Velkommen på kurs!

Futerekneskap – Ei mogeleg kjelde for ein slektsgranskar ?

Futerekneskapane ligg i Riksarkivet i Oslo. Dei kan gi ein del nyttige opplysningar også for slektsgranskarar. Eg vil ta utgangspunkt i futerekneskapane for Nordhordland og Voss, som eg har gått igjennom i samband med arbeidet med gards- og slektssoge for Austrheim kommune.

Futerekneskapane for Nordhordland og Voss startar i 1691 og sluttar i 1810. Slik vil det vera for dei fleste futedøma. Det er laga ny katalog over alle futerekneskapane, slik at det er greitt å finna fram til det området ein vil undersøkje. For Nordhordland og Voss er det i alt 125 boksar med rekneskapsmateriale, så det er eit omfattande arkiv, om lag ein boks pr år. Det er òg laga eit register på kort som ein kan låna på lesesalen som hjelp til lettare å finna fram i materialet. Som andre dokument frå denne tida, er det nytta gotisk skrift, men namn på gardar og brukarar er som oftast relativt lette å forstå, iallfall dersom ein har vore borti liknande skrift før. Det ligg føre planar frå Riksarkivet om å filma futerekneskapane, slik at ein då kan kjøpa mikrokort og nytta eit leseapparat, på same måten som for lensrekneskapane og amtrekneskapane, som er forlauparane til futerekneskapane.

Kva kan ein så venta å finna i futerekneskapane? Som namnet seier, er dette rekneskapar. Det var skattar, avgifter og bøter som futen kravde inn, og utlegg som han hadde, og som han førte rekneskap over. Han sende dei inn til Rentekammeret (den tida sitt Finansdepartement) i København, som kontrollerte dei og såg til at alt var i orden. Personane som er nemnde i rekneskapane, vil såleis vera dei som betalte ei eller annan form for skatt eller av og til bøter.

Odelsskatten frå 1691, 1692 og 1694 er eit oversyn over gardar, eigarar og brukarar (berre førenamn). Her får ein altså namn på gardbrukarane, og det kan vera eit nyttig supplement til opplysningar frå kyrkjebøker og t.d. manntalet i 1701. Dei neste åra inneheldt odelsskatteliste berre namnet på gardeigarane, og då er dei ikkje så interessante for ein slektsgranskar. Nedanfor er eit døme frå skattelista i 1691, for gardane Søre og Nordre Njøta (Lille Hopland), Førland, Solend og Hjertås i Austrheim.

1691 Odelsschat

Lindaas schibbred

Gaarder	Jordeierne	Leilending	Matricultaxten	Gamel landskyld
Niøten	Hans Clausen	Johanis ½ l 8 mk Ifver ½ l 8 mk Aschild ½ l 8 mk	1 ½ l 1 pd s	1 løb smør 1 huud
Lille Hopland	Niels Lemb	Olle ½ l 18 mk	½ l 18 mk sm	½ løb smør 1 m malt ½ waag fisch
Førland	Hl Søren Brede	Besse 18 mk s Jon 18 mk s Niels 18 mk s Gregorius 12 mk Lars 18 mk s	3 ½ pund smør	1 løb smør 1 t malt
Soellemb	Hans Clausen	Niels 21 mk Lars ½ l s Engbrech 1 p Olle 1 pd s Iver 1 pd s	1 ½ l 21 mk s	1 løb smør ½ t malt 1 huud 6 s penge
Hiertaas	Laugstollen i Bergen underliggende frj	Tomas 2 pd	2 pund sm	2 pund sm

Tabell 1: Odelsskatten 1691

Den neste gongen brukarane er nemnde i skattelista, er i den såkalla skoskatten frå 1711. Det var ein ekstraordinær skatt på sko, parykk med meir, og mannen i husstanden er oppført med iallfall førenamn, og det er skrive om han hadde kone, samt talet på born og tenarar. Sjølv om ikkje alle medlemene i hushaldet er nemnde ved namn, kan skattelista gi gode opplysningar om stoda til familien dette året, og kan slik vera ei god hjelp i granskararbeidet. Nedanfor er eit utsnitt av skoskatten, for gardane Rebnor, Dyrneset, Øksneset og Sævrøyna i Austrheim.

1711 Extraordiarie contribution saa som peruque, fontauge, tjenestefolcks lønn og skoe-skatten.

Lindaas schibrede, sorterende under Lindaas prestegield

Futerekneskap –

Ei mogeleg kjelde for ein slektsgranskar ?

Gaardines navne no. effter schade matriculen	Opsiddernes navne	Hvor mange udj enhvers famillie med kone børn og tienere findes	Schoeschat ns bidrag	Peruque, fontange samt tienestefolcks løn schader bidrag
Rebnor	Joen	Af sig og konen	12 s	
	Ole Mathiass.	Af sig konen og 1 barn 1 tieners løn (til paaske for Joens Olssen løn 1 dlr)	1-2 6 s	1 ort
	Ole Jacobs.	Af sig konen og 2 børn	1-8	
	Peder	Af sig kone og 1 barn	1-2	
	Joens	Af sig kone og 1 barn	1-2	
Dyrnes	Willum	Af sig kone og 1 barn	1-2	
Oxnes	Lars	Af sig og konen 1 tieners løn (Ole Ingebretsen liden, løn 1-1-2)	12 s 6 s	1-3
	Magne	Af sig og konen 1 tieners løn (Niels Ericss løn 1-3-0)	12 s 6 s	1-8
	Evind	Af sig konen og 2 børn	1-8	
	Enchen	Af sig og 2 børn	1-2	
Sæverøen	Lars	Af sig som er enchemand	6 s	
	Wendler	Af sig og konen	12 s	

Tabell 2: Skoskatten 1711

Frå 1712 til 1719 er det skattemanntal med namn (dels òg med farsnamn) på gardbrukarane. Frå 1715 og framover er det for stort sett kvart år lister over odelsskatt, dvs over brukarar som eigde og brukte gardane sine sjølve. Dei er i klart mindretal i Nordhordland i starten, men dei auka på etter kvart. Det er derfor gode von om å finna ein ane her, men kravet er altså at han hadde skøyte på garden. Nedanfor er dei gardane i Austrheim som var i sjølveige i 1735, slik dei er nemnde i odelsskattelista. Dato for skøyte er òg opplyst.

1735 Specification paa de gaarde og gaardeparter som bebois og brugis af eiermændene udi Nordhords fogderie
Lindaas schibrede

Enhver opsidder gaarders atkomsters datum

Oxnes 28 martij 1708 Rasmus 18 mk smør 12 mk fisch

Severøen gammel oddel Wendel 6 kd malt

Wichne 22 junij 1725 Erik Mongsen 18 mk fisch

Udkiellen 15 jan 1727 Christopher 1 m malt 1 p 12 mk fisch, Johannes Olsen 6 kd malt 18 mk fisch

Leervog Anders Mikelsen 16 juli 1727 12 mk smør 4 kd malt, Ole Jackobsen 28 jan 1728 1 p smør 8 kd malt, Henrik Jonssen 28 jan 1728 1 p smør 8 kd malt, Niels Jonssen 16 juli 1727 12 mk smør 4 kd malt

Kaland 15 dec 1727 Magne Rasmussen 1-2 ¼ smør 5 ½ kd malt 1/3 faar, Christian Nielsen 18 mk smør ¼ faar, Ole Tollefsen 1 p 3 ¾ mk smør 6 ½ kd malt 5/12 faar

Tabell 3: Odelsskatten 1735

Elles er det lite av fullstendige skattelister etter 1720. I 1773 er det derimot ei liste der gardane og brukarane (med farsnamn) er ganske fulltalige. Det same gjeld for 1777, 1782 og 1789. I rekneskapa for 1784 og 1792 er det oversyn over brukarar (berre førenamn) som hadde fått magasinhavre i 1772/73. Her er det ein del interessante opplysningar om vidare lagnad, t.d. merknader som at vedkommande 'døde i armod', eller kor han eller ho var flytta.

Den lite populære ekstraskatten frå 1762 har den føremonen at han gir mange nyttige slektsopplysningar. Ikkje minst er generalmannatalet frå dette året særskild viktig. Her er gardane med far, mor og born over 12 år for kvart bruk nemnde med namn, så her får ein heile familiar opplista. Dessverre manglar dette manntalet for Nordhordland og Voss. Som ein god

Futerekneskap – Ei mogeleg kjelde for ein slektsgranskar ?

kompensasjon når det gjeld namn på brukarar er det ein del restanselister for åra 1764 til 1772 (med farsnamn).

Ein må vera merksam på at Lysekloster hadde sin eigen futerekneskap. Dersom garden ein leiter på høyrde til Lyseklostergodset, må ein altså nytta denne rekneskapen. Den lettaste måten å finna ut dette på, er å slå opp i den trykte Skattematrikkelen 1647. Her står det under kvar gard kven som er eigar. Det er t.d. ein gard i Austrheim som var del av dette godset, det var Litleindås. I rekneskapen for Lysekloster er generalmanntalet for ekstraskatten 1762 teke vare på, og det såg slik ut for Litleindås:

Lysse-closters godsis extra skatte regs fra 1mo oct 1762 til ult decemb 1764

General mandtal og beregning over den kongl allernaadigste paabudne extra skat af Luise closter jordegods pro anno 1762

Lindaas præstegjæld udi Nordhords fogderie

10. Lille Lindaas

Johanes Knudsen og h. Kari Nilsd (børn 12 aar gamle og derover) Siri Johanesd antal 3 a 24 s = 72 s

Mons Magnesen og h Mari Nilsd børn Nils Andersen 3 a 24 s = 72

Ole Andersen og h. Kari Olsd 2 a 24 = 48 s

Anders Michelsen og h. Siri Larsd børn Kari Andersd 3 a 24 s = 72

Tabell 4: Generalmanntal ekstraskatten 1762

Utanom det som er nemnt her, kan ein vera heldig å finna meir spreidde opplysningar som gjeld slekt. Det kan vera skifteopplysningar i periodar med lakunar i skifteprotokollane, årstal for førstebyggesel av eit bruk, skattefritak pga brann, bøter som følgje av leiar mål. Frå om lag 1743 er det årlige oversyn over gjestgivarar og handelsstader med namn på dei som dreiv dei.

Futerekneskapane kan såleis vera verdt å nytta tid på i slektsgranskararbeidet. Dei kan gi opplysningar som ein elles ikkje vil finna andre stader.

Av Arvid Skogseth, cand. philol, bygdebokforfattar for Austrheim kommune

Intervju med DIS-medlem ved stand på fritidsmessen

Greta Voigt Nesbø var aktiv ved DIS-Hordaland sin stand på fritidsmessen.

Medlemmene som deltok i arbeidet gikk på skift à 4 timer, lørdag og søndag.

Hvordan var det å delta på messen ?

Jeg synes det var en positiv opplevelse, kom i kontakt med mange slektsinteresserte mennesker. På en slik messe er det selvsagt ikke alle som er interessert, allikevel hadde vi i perioder så stor pågangen til standen, at vi hadde problem med å ta unna.

Hva gjord dere for å komme i kontakt med folk ?

Stod foran standen og tok direkte kontakt med de som gikk forbi, spurte om de var interessert i slektsgransking og delte ut brosjyrer om DIS.

Hadde dere noe spesielt for å trekke folk til standen ?

Vi var oppkobla til internett og utførte søk på digitalarkivet. Brukte videokanon og viste digitalarkivet på lerret. Dette var svært populært blant folk.

Slektsprogrammet Embla Familie og Slegt vart demonstrert og solgt på messen av utvikler Stein Inge Håland. Mange hadde spørsmål om slektsprogram.

Hvilke spørsmål fikk du fra folk ?

Mange lurte på hvor de kunne finne opplysninger om sine aner. Fortalte da om kildene på Statsarkivet og om hvilke opplysninger en kan finne der. Noen lurte på hvordan de skulle komme i gang med slektsgransking, anbefalte de til å starte med de nærmeste og samle så mye opplysninger som mulig fra de eldste i familien. Samle sammen foto og få navn på alle personene.

Er deltaking på slike messer noe du vil anbefale andre medlemmer ?

Helt klart ja, dette var en positiv opplevelse. Traff mange hyggelige mennesker og internt i DIS-gjengen hadde vi en hyggelig og positiv tone.

Tekst/Foto Hans Ordin Østebø

Aktiviteter i DIS-Hordaland

Fritidsmesse februar 2003

DIS-Hordaland deltok på Fritidsmessen 7 til 9 februar 2003 på Bønes i Bergen

Vi valgte å ha stand hvor vi presenterte DIS-Hordaland, Digitalarkivet og et slektsprogram. Denne helgen hadde vi Stein Inge Haaland med EMBLA. Dette fungerte veldig greit da de som ønsket det kunne få hjelp og råd av oss, finne slekten på nettet og så se hvordan de kan ta vare på den informasjonen de finner.

Det var en stor suksess å ha tilgang på Digitalarkivet. Av alle de som ønsket hjelp var det bare 2 vi ikke kunne hjelpe. Selvsagt er det en fordel at så mye fra Bergensområdet er registrert og ligger på nettet, dette gir de interessert resultater med en gang og det medfører at interessen blir enda større.

Stenden til DIS-Hordaland

Salg av bøker og lignende viste seg ikke å være aktuelt. De bøkene vi hadde var VÅRE RØTTER og DIS-Norge sin bok over HERRED OG PRESTEGJELD. Vi hadde også fått trykt opp en slektstavle. Det var tydelig at de besøkende ikke syntes dette var aktuelt på det stadie i slektsgranskningen de var.

Følgende ble delt ut til de interesserte:

- Oversikt over bygdebøker/ættebøker i Hordaland.
- "En guidet tur i Digitalarkivet" for nybegynnere.
Denne ligger ute på nett.
- Brosjyren til DIS-Norge.
- Et ark om lokallaget sine aktiviteter/tilholdssted osv.
- En morsom historie om en som fant en 9000 år gammel forfar.
- Slegt og Data for de som var spesielt interessert.
- En oversikt vi har laget om viktige nettsider for en slektsgransker.

Andreas, Jarle og Jan hadde tid til en kopp kaffe mellom slagene

Alf Erik Andersen veileder en som var innom stenden

Vi brukte ikke tid til å "verve" nye medlemmer. Vi delte ut over 400 DIS-Norge brosjyrer og masse annen informasjon, og tror at vi nok får napp hos mange når de i ro og fred får sett på papirene de fikk med seg. Den store forskjellen på slektsgranskerdagen og fritidsmessen var at på slektsgranskerdagen kom folket til oss, mens her måtte vi være mer aktiv fremme på "gulvet". Det er viktig å ha nok ressurspersoner. Vi var 3 på DIS-Hordaland sin stand, en på Digitalarkivet og en på slektsprogram og det anser en som et minimumskrav. Vi hadde laget en vaktplan der ingen stod mer enn 5 timer, men det er viktig å tenke på overlapping slik at men kan kommunisere om hva som har skjedd tidligere på dagen. Dette er en måte å nå mange da det var nærmere 15 000 personer innenfor dørene. Det var også medlemmer som var innom for å slå av en prat, det syntes vi var hyggelig. Takk til Jens Holst, Greta V. Nesbø, Alf Erik Andersen, Andreas Johannessen som hjalp til.

Tekst/Foto: Renathe Wågenes

Lørdagsåpent på Statsarkivet

Lørdag 29 mars holder Statsarkivet i Bergen åpent for våre medlemmer fra kl 0900 til ca 1330.

Hjertelig velkommen.

Ny lov om personnavn

Den 01.01.03 kom den nye loven om personnavn. Det som særlig skiller den loven fra den gamle er:

- en mer liberal holdning til navneformer og til hvilke mellom- og etternavn folk kan bruke.
- mer åpning for bruk av utenlandske navneskikker.
- åpning for at samboere kan bruke mellom- og etternavn på linje med ektefeller.
- gjeninnføring av doble etternavn med bindestrek.

Tidligere kunne man hente sitt etternavn fra foreldre og ektefeller, nå kan man hente mellom- og etternavn helt tilbake til tippoldeforeldre. Samboere kan få hverandres etternavn når de har felles barn eller har bodd sammen i 2 år. Nytt er det også at nyfødte kan få et annet etternavn enn foreldrene, for eksempel et etternavn fra tidligere generasjoner.

Beskyttet etternavn

Etternavn som det er færre enn 200 personer som har, er beskyttet. For å ta i bruk et slikt etternavn trengs samtykke fra bærere av navnet (eller være født til det), dog bare de som har samme skrivemåte som du ønsker å skrive det. Men man kan endre etternavnet sitt i tråd med norsk rettskrivning uten å måtte søke om samtykke, for eksempel: Mange tusen heter Dahl, mens bare noen få heter Dal. De som heter Dahl kan endre i henhold til norsk rettskrivning navnet til Dal uten å måtte søke om samtykke.

Bruk av etternavn internasjonalt

Her i Norge har vi jo, Æ, Ø, Å som ikke finnes i så mange andre land. Man kan tross for at det bryter med norsk rettskrivning endre disse etternavnene slik at de blir med internasjonale. Sætre kan bli til Sætre, Vågenes til Vagenes eller Vaagenes osv.

Navn fra gårdsbruk

Man kan ta etternavn fra gårdsbruk man har tilknytning til. Skrivemåten kan man enten henter fra matrikkelen, grunnboken eller fra andre offentlige dokumenter.

Doble etternavn

Det er nå åpnet for at man kan lage doble etternavn som er knyttet sammen med bindestrek., for eksempel Berg-Hansen. Selv om andre ha samme doble etternavnskombinasjon fra før, vil hvem som helst kunne få doble etternavn av enkeltetternavn de har rett på. I likestillingens navn kan man da bringe både mors og fars etternavn videre likestilt. Vær oppmerksom på at det navnet som står før bindestreken er det navnet man vil bli sortert under alfabetisk.

Etternavn av fornavn

I den gamle loven kan man lage mellomnavn av mors eller fars fornavn ved å legge til endingene *sønn* eller *datter*. For eksempel Karensdatter eller Pedersønn. Navnene skal markere riktig kjønn på navnebæreren slik at endingen *sen* ikke teller. «ekte parentonymer». I den nye loven kan man nå ta disse som etternavn.

Fornavn

Man kan velge fornavn som ikke blir til vesentlig ulempe, har uhåndterlig skrivemåte, tabuord og sykdomsord.

- dette er et utdrag fra et innlegg i Språknytt 2/2002 av Ivar Utne.

Av Renathe Johamme Wågenes

Historiske bilete på Internett

Ei av mine interesser er historiske bilete. I mange heimar og institusjonar er det til dels store mengder med historisk biletmateriale som burde vert digitalisert og gjort tilgjengeleg via Internett. Nokre har allereie starta på dette arbeide og lagt ut bileta på nett.

Nedanfor har eg ført opp nokre linkar til biletarkiv på Internett med bilete frå Hordaland.

• http://www.ub.uib.no/avdeling/billed/	Universitetet i Bergen, bildesamlingen
• http://www.nb.no/gallerinor/	Gallerinord
• http://home.online.no/~hoestebo/UUL_BILETARKIV/	Uskedal Ungdomslag Biletarkiv

Hans Ordin Østebø

Program våren 2003

DIS-HORDALAND

Onsdag 16 april 2003 19:00

Sted: Bergen , Statsarkivet i Bergen

Tema: Brukermøte

Onsdag 21 mai 2003 19:00

Sted: Bergen , Kronstad Hovedgård

Tema:

Foredrag Gravplasser og kilder i USA

Liv Marit Haakenstad

Lørdag 14 juni 2003

Sted: Bergen

Tema: Vi arrangere tur til

Nordhordaland. Opplegg: se side 14.

Kronstad Hovedgård

Velkommen på møtene

DIS - Hordaland - Kvinnherad

Torsdag 3. april kl. 19:30

Stad: Kvinnherad Bibliotek, Husnes

Tema: Søkbare resurser på nett
Hans Ordin Østebø

Torsdag 8. mai kl. 19:30

Stad: Kvinnherad Bibliotek, Husnes

Tema: V/Geir Moen

Torsdag 5. juni kl. 19:30

Stad: Kvinnherad Bibliotek, Husnes

Tema: Presentasjon av Kvinnherad Sogelag
Halvor Medhus

Kvinnherad bibliotek, Husnes

Velkommen på møtene

Presentasjon av styremedlemmer

Nye styremedlemmer i DIS-Hordaland

Kariann Helland Johannessen

Kariann Helland Johannessen er mitt fulle navn nå. Jeg er 33 år. Født og oppvokst midt i Bergen sentrum, men har nå flyttet med familien til Fana. Jeg er gift med Sverre Johannessen, og vi har to barn sammen Ørjan (snart 6 år) og Katrine (3 år til sommeren). Jeg er svakstrømsmontør i Bergen Brannvesen, men har de siste årene hatt ansvaret for alarmtjenesten til Bergen Brannvesen.

I tillegg til familie og venner (og litt turgåing), er hovedinteressen min slektsgranskning og alt som følger med den. Har i det siste prøvd å få samlet inn bilder av forfedrene mine. I den forbindelse har jeg kommet i kontakt med mange eldre, som har mye å fortelle! Veldig gøy. Forfedrene mine kommer stort sett fra Nordhordland (Radøy, Meland og Osterøy) og Sunnhordland (Bømlo og Fitjar)

Helge Morten Slettebø

Jeg heter Helge Morten Slettebø, er 47 år gammel, er gift med Lorraine, og vi har tre sønner i alderen 16 til 21 år. Jeg er utdannet siviløkonom fra NHH i 1979. I siviløkonomstudiet på NHH har vi to ikke-økonomiske valgfag. Mitt først var geografi, og vi hadde da en ekskursjon til Skottland, hvilket forklarer min kones ikke-norske fornavn. Så geografi kan være nyttig det også. Mitt andre valgfag ble for øvrig engelsk, slik at jeg skulle kunne forstå hva hun sa.

Etter fullført utdanning har jeg arbeidet i Bergen Bank, senere Den norske Bank, hvor jeg i dag er ass. banksjef på bedriftkundesiden.

Jeg har hatt interesse for slektsforskning i bortimot en ti års tid. Før det har mine interesser først og fremst vært sportsrelatert. Jeg har i en årrekke sittet i styret for Minde Idrettslag, blandt annet tre år som formann. Jeg har gått langrenn i gutteklassene, som voksen ble jeg med tiden 2 timer 58 minutter slått på minuttet med 1 time av Oddvar Brå i Skarverennen i 1976 (etter det har jeg bare kalt ham Oddvar). Som fotballspiller har jeg et kretsmeesterskap i 7. divisjon fra 1977. Som bedriftsløper har jeg vært med på en 6. plass i Holmenkollstafetten. Men fra den fineste og edleste av alle idrettsgrener (som jeg også har drevet med), å løpe orientering, har jeg overhode ingenting å slå i bordet med. Før slektsgranskningen helt tok meg har jeg også vært fotballtrener for mine tre sønner i miniputtklassen for Smørås Idrettslag. Jeg er også lidenskapelig fotballsupporter, men ikke av Brann, men av Manchester United og Celtic. Det siste (med Celtic) stiller for øvrig min skotske svigerfamilie seg helt uforstående til. Som gode presbyterianske protestanter fra Edinburgh synes de at det er helt forkastelig at jeg holder med et katolsk lag fra Glasgow. Verre enn om en bergenser hadde holdt med Vålerenga. Men likevel...

Et par kjente navn frå styret i DIS-Hordaland

Johan Ludvig Kvamme

Johan Ludvig Kvamme, 59 år, gift, 2 barn. Fysioterapeut. Bor på Hylkje i Åsane. Drevet med slektsgranskning i 25 år. Tok fart da jeg fikk datamaskin for 5-6 år siden. Vært medlem i DIS-Hordaland siden 1995. Har i den tiden vært med i styret i 6 år, 2 som styremedlem og 4 som kasserer. Er nå kasserer og trives med dette. Utenom egen slekt samler jeg inn data fra gamle Åsane kommune, har nå en base på over 70000 personer. Min slekt kommer hovedsakelig fra Nordfjord, Askøy, Hosanger, Evanger, Gauler (Sundfjord). Navnet Kvamme har jeg fra Nordfjord.

Jarle Hannisdal

Navnet er Jarle Hannisdal. Gift med Sonja, har 2 unger Elsa K. 6,5 og Louis G. 3,5 år. Er i år nestleder i DIS-Hordaland. Har drevet med slektsgranskning i ca 10 år, hvert medlem i DIS siden 1998. Jeg arbeider som elektriker i et lite firma i Bergen. Slekten min finner jeg spred utover, navnet stammer fra Hansdalen på Osterøy. Jeg finner slekten nesten rundt hele Hordaland og på min Mormors side finner jeg de fra Salten til Hammerøy i Nordland. Min kones slekt stammer mest fra Gildeskål og Helgelandskysten i Nordland, hun er selv fra Bodø. Det var min kone som fikk meg i gang med å granske i slekten, men jeg har alltid likt historie. Og når jeg arbeider med slekten prøver jeg å få mest mulig med om forholdet de levde under. Til sommeren skal vi til nordnorge å da vil vi ta bilder av de gamle gårdene som familien har bod på oppgjennom tidene. De siste årene når jeg har jobbet med slekten har jeg funnet mange som er i nært slektsforhold som jeg ikke har vist om, og som resten av familien ikke var klar over. Eller bruker jeg Embla som program for å holde styr på dataene, jeg er også fadder på dette programmet i DIS-Hordaland

Ellers er hobbyene å samle på gamle bøker helst historie, slektsbøker og tegneserier. Men nå når våren er kommet for fullt er det i hagen det må arbeides ☺.

DIS-Hordaland-Kvinnherad

Kva skjer i Kvinnherad?

I Kvinnherad har vi i tillegg til månadlege møter, arrangert kurs i gotisk skrift. På dei månadlege møta har vi ikkje hatt innleigde foredragshaldarar, bare brukt av egne krefter. Dette fungerer for så vidt greitt, men vi bør nok få inn meir eksterne krefter skal vi klara å oppretthalda engasjementet blant medlemmane. Har ikkje vert aktivt ute å marknadsført oss i lokalsamfunnet, dette er noko vi vil prøva å retta på til hausten då vi bla. vil arrangera nybegynnarkurs i slektsgransking. Dette vil Geir Moen og Hans Ordin Østebø stå for. Har også tankar om å visa oss fram på slektsgranskardagen til hausten på eit av sentera på Husnes.

Marianne H. Johannessen under en runde med høgtlesing

Kurs i gotisk skrift

Var heldige å fekk Marianne Herfindal Johannessen frå Statsarkivet i Bergen til å vera kursleiar. Det var 12 deltakande personar på kurset som var svært velluka. Det vart lange økter med start kl. 10 og slutt kl. 17 på laurdag og 10 – 15 på søndag. Kurset starta enkelt med tyding av alfabetet, vidare vart vi presentert for vanskelegare skrift etter kvart som kurset skreid fram. Vi fekk avdekka at vi har ein dugande skrifttydar blant oss, Geir Moen imponerte både oss andre deltakarar og Marianne. Godt å ha ein slik kapasitet i nærområde. Etter fullført kurs har vi fått ei god innføring i gotisk skrift, skal vi bli gode til å tyda gotisk må vi arbeida vidare sjølve og ta fram noko å bryna oss på med jamne mellomrom.

Anny N. Mehl i ivrig gang med tyding av gotisk skrift

DIS-Hordaland tur

Om det let seg gjennomføra vil vi organisera felles reise og overnatting for deltaking på DIS-Hordaland sin tur 14. juni til Nordhordland.

Ølver Hjelmeland hadde mang ein god historie å bidra med under kurset i gotisk skrift

Kjelderegistrering

DIS-medlemmane i Kvinnherad er i startgropa når det gjeld kjelderegistrering. Fleire av medlemmane er i gang med kyrkjegardsregistrering. Uskedal er registrert, Husnes og Åkra er under registrering. Det er planlagt registrering av Eid og Kaldestad kyrkjegard. Vidare håpar vi å kunna danna ei gruppa som tar fatt på kyrkjebok registrering av kyrkjebøker i noverande Kvinnherad kommune.

Hans Ordin Østebø
Leiar DIS-Hordaland-Kvinnherad

DIS-Norge - piquet-skjorter

DIS-Norge har fått laget hvite piquet-skjorter med DIS-Norge logoen på venstre brystlomme. (str. S-XL). De koster kr 150 pr stk + porto.
Hvis du er interessert i noe av dette kan bestille fra nestleder Jarle Hannisdal
E-post: jarlehannisdal@c2i.net

DIS-Hordaland KRUS:

Vi har fått laget oss krus i moderne design for varm/kald drikke. Disse har logo og påskriften DIS-Hordaland. De er i salg for kr 50,-. De er veldig flotte og flere har allerede benyttet sjansen til å skaffe seg kruset. Krusene selges også på våre møter.

Protokoll fra generalforsamlingen 2003 for DIS-Hordaland

Sted/dato: Kronstad Hovedgård, 19 februar 2003

Møtet åpnes

Leder i DiS-Hordaland, Renathe-Johanne Wågenes, ønsket velkommen. Det var 17 medlemmer tilstede.

1. Valg av møteleder og dirigent

Renathe-Johanne Waagenes ble valgt til møteleder og Sølvi Arntzen til referent

2. Styrets beretning

Innkalling, årsberetning, og et litt ufullstendig regnskap (et kontoutdrag for september manglet) var sendt ut til alle medlemmene. Det fullstendige regnskapet ble lagt ut på nettet. Årsberetningen ble lest opp. Laget hadde ved årsskiftet 620medlemmer. Et medlem av styret måtte trekke seg sommeren 2002 fordi han flyttet fra Bergen. Det ble bemerket at redaktøren var uteglemt i årsberetningen. Styrets beretning ble godkjent.

3. Regnskap

Det fullstendige regnskapet ble også delt ut på møtet. Det er ikke meningen at laget skal ha fortjeneste på kursvirksomheten, målet er at den skal gå i balanse. Det ble bemerket at renter var ført under diverse, og at man dermed ikke kunne se hvor mye renter man fikk. Kasserer Johan Ludvig Kvamme sa at det fra neste år ville bli ført som egen post, han opplyste også om at det i januar 2003 ble satt inn kr 55000 på høyrentekonto. Regnskapet ble godkjent

4. Revisors beretning

Ingen bemerkninger.

5. Ansvarsfrihet for styret

Ingen bemerkninger.

6. Budsjett 2003

Budsjettet ble godkjent

7. Innkomne saker

Ingen innkomne saker.

8. Vedtektsendringer

De foreslåtte vedtektsendringene i §4, §7, §8 og §9 ble vedtatt.

9. Valg

Leder:	Renathe-Johanne Wågenes	gjenvalg 1 år
Styremedlemmer:	Johan Ludvig Kvamme	gjenvalg 2 år
	Kenneth Bratland	gjenvalg 1 år
	Jarle Hannisdal	gjenvalg 2 år
	Helge Morten Slettebø	1 år
Varamedlem:	Sølvi Arntzen	1 år
Varamedlem:	Kariann Helland Johannessen	1 år
Revisor:	Tor Hauge	1 år
Redaktør	Hans Ordin Østebø	1 år
Valgkomité:	Willy Iversen	1 år
	Jens Holst	1 år

Renathe-Johanne Wågenes
Møteleder

Sølvi Arntzen
Referent

Styre og tillitsverv i DIS-Hordaland

STYRET

Navn	Adresse	Postnr. /sted	Tlf. privat	Tlf. jobb	Tiltrådt	Varighet
Renathe J. Wågenes Leder + Kildereg. leder@ho.disnorge.no	Hetlevikvegen 63	5304 Hetlevik	56 14 86 61 412 29 171	55 97 36 41	19.02.2003	1 år
Jarle Hannisdal Nestleder jarlehannisdal@c2i.net	Rekdalsveien 126	5151 Straumsgrend	55 12 19 85	950 30 053	19.02.2003	2 år
Johan L. Kvamme Kasserer lukvamme@online.no	Steinestøvn. 476	5109 Hylkje	55 19 09 89	55 19 00 29	19.02.2003	2 år
Helge Morten Slettebø Sekretær helg-sle@online.no	Hjortevegen 24B	5236 Rådal	55 13 48 96		19.02.2003	1 år
Kenneth Bratland Styremedlem kennethbratland@hotmail.com	Vestre Nordgardleitet 1	5137 Mjølkeråen	55 18 86 32	986 24 028	19.02.2003	1 år
Sølvi Arntzen Varamann solarnt@online.no	Bjørndals-grend 9	5171 Loddefjord	55 26 65 51		19.02.2003	1 år
Kariann Helland Johannessen Varamann kariann.helland@bergen.kommune.no	Vallalien 32	5227 Nesttun	55 13 99 93	55 56 57 45	19.02.2003	1 år

REDAKSJONS KOMITE

Hans Ordin Østebø red@ho.disnorge.no	Skogvegen 1D	5460 Husnes	53 47 61 66 907 56 032	53 47 53 59	20.02.02	1 år
--	-----------------	----------------	---------------------------	-------------	----------	------

WEBANSVARLIG

Einar Balle webmaster@ho.disnorge.no	Ås 16	5417 Stord	53 41 68 09 990 21 412			
--	-------	---------------	---------------------------	--	--	--

DIStreff

Alf-Egil Skjeldestad alfegil@lk59.com	Lyngbøkollen 59	5164 Laksevåg	55 34 77 61 926 16 077	56 31 60 93	20.02.02	1 år
---	-----------------	------------------	---------------------------	-------------	----------	------

VALGKOMITE

Jens Holst jehol@c2i.net	Hamrehaugen 8	5161 Laksevåg	55 34 58 50		19.02.2003	1 år
Willy Iversen wi-i@frisurf.no	Traudalen 33	5145 Fyllingsdalen	55 16 04 63		19.02.2003	1 år

REVISOR

Tor Hauge 2rhaug@frisurf.no	Asbjørnsensgt. 20	5053 Bergen	55 29 69 62		19.02.03	1 år
--	-------------------	----------------	-------------	--	----------	------

LOKALGRUPPE KVINNHERAD

Hans Ordin Østebø Leder kvinnherad@ho.disnorge.no	Skogvegen 1D	5460 Husnes	53 47 61 66	53 47 53 59	05.12.02	1 år
Lars Jostein Rørvik Nestleder ljr@c2i.net	Rørvikveien 5	5450 Sunde i Sunnhordeland	53 47 17 62		05.12.02	1 år

Returadresse:
DIS-HORDALAND
PB. 1255
N-5811 BERGEN

Kilderegistrering

Da Magnus Asbjørnsen har gått ut av styret har leder i DIS-Hordaland overtatt ansvaret for kildereg. virksomheten. Det gode samarbeidet med Statsarkivet fortsetter og vi har ca 30 frivillige som registrerer. De fleste holder på her i Hordaland, dermed begynner det å bli ganske mye å søke på for dette fylket. Det går rimelig raskt fremover, men det er mye å henge fingrene i enda. Vi har kilder fra Hordaland og Sogn og Fjordane, både ny og gammel tid. Så hvis det bor en registrator i deg, ta kontakt!!

Allerede i år har vi fått lagt ut flere tusen navn.

For de som er registratorer har Statsarkivet et tilbud der de holder åpent den siste torsdagen i måneden. Her får vi hjelp til arbeidet eller hvis det er noe i egen slekt vi lurar på.

Statsarkivet i Bergen holder på med å lage en registreringsprogram for kirkebøker. Dette tror jeg snart skal være klart for testing. Har sett en demo og det ser bra ut.

Stor takk til alle de frivillige og lykke til videre.

Renathe, leder DIS-Hordaland

Tur 14. juni 2003

DIS-Hordaland arrangerer tur til Nordhordland lørdag 14. juni.

Planlagt turopplegg til nå, endringer i opplegget kan forekomme.

Turen blir lagt opp med buss og vil starte fra festplassen i Bergen sentrum kl. 09:00.

I turopplegget er det lagt inn besøk på Lyngheisenteret på Radøy der det vert film fremvisning og tur på lyngheiene. Turen går videre til Vestnorsk utvandrersenter, her får guida omvisning i en «Western-by» med emigrantkirke, skolestue, fengsel, rådhus, nybyggerhus osv. Deretter går turen til Fedje der vi spiser middag på Gjestgiverstedet Kremmerholmen fra 1700-tallet. Etter middag får vi en guida omvisning på øya Fedje. En vil være tilbake i Bergen ca. kl. 20.

Prisen på turen er ikke fastsett da antall påmelte spiller sterkt inn på stk. prisen. Vi antyder en pris på 400.- pr.pers. inkl. middag.

Ønsker du å delta på turen kan du melde deg på til kenneth.bratland@hotmail.com

Etterlysning

Jeg søker min fars onkel født i Bergen, Sandviken, i 1870. Hadde røtter på Radøy. Het Herman Elias Olai Johnsen. Søsken har kalt seg Mikkelsen som sin far (John Mikkelsen). Han ble konfirmert i Alversund Kirke 1884. Tok militær utdanning i Horten og Melsomvik i Stokke. Gift i Horten hvor det var 2 barn, som ble oppdratt av svigermoren i Horten.

Det siste som etterkommerne har kunnskap om, er folketelling i 1900 hvor han står oppført som ugift og fra Bergen. Han var da enkemann. Han var oppgitt å være styrmann på skip på vei til Sør-Amerika.

Jeg har ikke funnet noen mannskapslister på skip til S-A hvor han kan ha vært mannskap. Har heller ikke lyktes å finne event. skipsforlis. Men det var flere skip fra Bergen på den tiden til bla. Brasil og Mexico. Jeg er heller ikke i stand til å spore om han har gått i land i en havn på veien (Immigrert?). Bare 30 år gammel fortsatt, var det tenkelig med en spennende ny tilværelse, og med militære og tekniske kunnskaper kunne han vært et fristende objekt for nye regimer i Sør-Amerika. Det fantes flere norske som valgte det på den tiden.

Det kan tenkes noen etterkommere eller andre interesserte har kunnskaper som kan spore meg litt nærmere virkeligheten.

Barnebarn og oldebarn av Herman undres på om det kan være søskenbarn og evt. tremenninger et eller annet sted i verden.

Takknemlighet skal følge den som kan lede oss videre!

Alf Veiby

Nesttun

aveiby@broadpark.no

Har du E-Post adresse ?

- Oppfordrer alle DIS medlemmene som ikke har registrert sin E-postadresse i DIS-Norge om å gjøre dette. Du kan registrere din E-postadresse på DIS-Norge sine web-sider under "DISadmin" eller send din E-postadresse til: leder@ho.disnorge.no
- DIS-Hordaland sender ut en del informasjon via e-post !